

A.015.11.2020.MM

**Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów**

Na podstawie art. 2 i art. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) niniejszym składam **petycję w sprawie możliwości zwiększenia dochodów jednostek samorządu terytorialnego.**

Jednocześnie na podstawie art. 4 ust. 3 oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) wyrażam zgodę na ujawnienie na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów moich danych osobowych (imienia i nazwiska).

Administracja samorządowa od dłuższego już czasu zmaga się problemami finansowymi. Wynikają one z różnorodnych przyczyn, można do nich zaliczyć z pewnością przekazywanie samorządom do realizacji zadań bez odpowiednich środków finansowych na ich realizację. Można tu wskazać choćby sprawy systemu oświaty, gdzie samorządy są zmuszone do dopłacania ze swoich budżetów, gdyż subwencja oświatowa z budżetu państwa nie pokrywa wydatków przeznaczonych na ten cel. Negatywny wpływ na budżety samorządowe ma również obniżka PIT dla pracujących (według ekonomistów może to kosztować samorządowe budżety łącznie aż 6 mld zł) oraz podwyżka płacy minimalnej w 2020 r.

Nie da się ukryć, że to samorządy podejmują się realizacji najważniejszych społecznie inwestycji rozwojowych, na samorządach gminnych spoczywa zadanie realizacji inwestycji najbliższych mieszkańcom miast i gmin, zmierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb, bez których trudno wyobrazić sobie jakość życia w najmniejszej wspólnotie samorządowej rozumianej jako gmina, miasto, miejscowość, wieś, dzielnica. Wśród zadań tych, określanych jako zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, należą m.in. sprawy gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego, wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, lokalnego transportu zbiorowego, a także wielu innych. To gminy i miasta są inwestorami działań poprawiających w głównej mierze odpowiedni standard życia mieszkańców. Standard, który nie jest luksusem, ale podstawą funkcjonowania m.in. dostęp do wody, odbiór ścieków i odpadów, utwardzona i przejezdna droga lokalna, chodnik dla pieszych, transport lokalny, dostępność przedszkoli oraz do edukacji na poziomie szkół podstawowych. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym określa, iż do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów, co stanowi domniemanie kompetencji samorządu gminnego w kwestii realizacji zadań na rzecz społeczeństwa. Wszystko to wymaga zaangażowania dużych środków pochodzących z budżetu gminy.

Według „Raportu rocznego 2019. Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego”, opracowanego przez agencję ratingową INC Rating we współpracy ze Związkiem Banków Polskich: „Zgodnie z danymi publikowanymi przez Eurostat sektor samorządowy odpowiada w Polsce średnio za 25,95% dochodów i 24,64% wydatków sektora finansów publicznych, obliczonych w zgodzie ze standardami ESA 2010. Co istotne, Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST) realizują zdecydowaną większość wydatków majątkowych sektora”. W rozdziale na typy samorządów znaczącą większość tych wydatków realizują jednostki najniższego szczebla, czyli gminy, a także miasta na prawach powiatu. Dalej „Raport...” wskazuje: „Rozdzielając te dwa rodzaje jednostek, mniejsze gminy przeznaczają średnio

o 6 p.p. więcej środków na inwestycje, niż 66 dużych polskich miast. Wielkość średniej różnicy wynika w dużej mierze ze znacznej rozbieżności między wydatkami gmin i miast na prawach powiatu w roku 2017 i 2018. Środki wydatkowane przez mniejsze gminy stanowiły wówczas odpowiednio 46,56% i 48,95% wszystkich wydatków majątkowych, podczas gdy w przypadku miast na prawach powiatu udział ten wynosił jedynie 29,56% i 28,70%. Można zauważyć, że z punktu widzenia rozwoju kraju, mniejsze gminy (wiejskie, miejsko-wiejskie oraz miejskie) są co najmniej równie istotnym elementem sektora finansów publicznych, co duże aglomeracje miejskie. Warto mieć także na uwadze, że gmina jest podstawową jednostką samorządową, a realizowane przez nią zadania zaspokajają najbardziej podstawowe potrzeby mieszkańców takie jak: zaopatrzenie w bieżącą wodę, dostęp do edukacji publicznej czy pomocy społecznej”.

Pragnę również przywołać dane z „Raportu...” dotyczące dochodów i wydatków gmin w latach 2013-2019:

„Najważniejszą pozycję wśród dochodów gmin zajmują:

a) transfery bieżące,

b) wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych,

Te dwie pozycje stanowiły 66% średnich dochodów gmin w latach 2013-2019.

c) wpływy z podatków.

d) dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań zleconych. Wymienione pozycje odpowiadają za 82,3% dochodów gmin w badanym okresie.

Najważniejszą pozycję wśród wydatków zajmują w gminach:

a) oświata i wychowanie,

b) pomoc społeczna,

Te dwie pozycje stanowiły 46,0% średnich wydatków gmin w latach 2013-2019.

c) administracja publiczna,

d) transport i łączność,

e) gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

Wymienione pozycje odpowiadały za 71,8% wydatków budżetowych gmin”.

Wśród negatywnych czynników wpływających dodatkowo na budżety samorządowe w ostatnim czasie możemy wskazać również epidemię koronawirusa, z którą cały czas zmaga się nasz kraj, a która wywołała i wywołuje negatywne skutki dla sektorów kluczowych dla rozwoju państwa, czyli gospodarki oraz dla szeroko rozumianego sektora finansów publicznych – administracji publicznej, w tym administracji samorządowej na szczeblu gmin. Epidemia spowodowała powstanie po stronie samorządów nowych zadań nałożonych przez administrację rządową. Negatywny wpływ na budżety gmin miały i ciągle mają zmniejszone wpływy z PIT i CIT, przestoje funkcjonowania firm, liczba osób, którym znacząco spadły dochody z powodu lockdownu lub utraty pracy. Ogólne zubożenie społeczeństwa spowodowało również obniżenie wpływów do budżetów lokalnych z tytułu podatków i opłat lokalnych.

Dlatego też staje się niezbędne podjęcie przez stronę rządową pilnych działań, które zabezpieczą sektor samorządów gminnych przed koniecznością podejmowania mających negatywne skutki dla społeczności lokalnych. Dlatego też pragnę zasugerować propozycję zwiększenia dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego na szczeblu gmin

W aktualnym stanie prawnym opodatkowanie dochodów bądź przychodów osób fizycznych, w tym prowadzących działalność gospodarczą, realizowane jest za pośrednictwem trzech rodzajów podatków:

1) **na zasadach ogólnych** – opodatkowany dochód wg skali podatkowej PIT-37, PIT-36 w tym podatek liniowy stawka 19% dla przedsiębiorców. Udział gmin w zapłaconym podatku przez podatników zamieszkałych na terenie danej gminy wynosi aktualnie **39,34 %**;

2) tzw. **karta podatkowa** – podatek zryczałtowany naliczany wg określonych kryteriów (pewna stała kwota podatku) przypisany dla niektórych rodzajów działalności

gospodarczej. Aktualnie ta forma opodatkowania działalności gospodarczej jest niszowa – dla przykładu w Urzędzie Skarbowym w Nowym Dworze Mazowieckim (US właściwym miejscowo dla Gminy Nasielsk) zarejestrowanych jest około 300 podatników opodatkowanych w tej formie, wpływy do budżetu z tego podatku w 2020 roku dla Gminy Nasielsk planowane są w wysokości 23.000,00 zł. Udział gmin w zapłaconym podatku przez podatników zamieszkałych na terenie danej gminy wynosi aktualnie **100 %**;

- 3) **tzw. zryczałtowany podatek dochodowy od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne** – podatek ten, podobnie jak karta podatkowa, opisany jest w ustawie z dnia 20 listopada 1998 roku o zryczałtowanym podatku dochodowy od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne. Podatek naliczany według określonych stawek procentowych (art. 12 przywołanej ustawy – max. 20%, min. 2%) od uzyskanego przychodu przypisany dla niektórych rodzajów działalności gospodarczej głównie usług, jak również dla przychodów z najmu (stawka 8,50%). Ta forma opodatkowania działalności gospodarczej, jak również najmu, jest istotna. Dla przykładu wpływy do budżetu państwa w 2018 roku z tego podatku wyniosły **8.217.154.000,00 zł**. Aktualnie podatek ten w **100 % jest dochodem budżetu państwa**.

Gdyby przyjąć założenie, że Państwo Polskie (budżet państwa) chciałoby się podzielić z samorządami tym podatkiem i gdyby przyjąć, że udział procentowy dla gmin byłby taki sam, jak udział podatku na zasadach ogólnych (39.34 %), to dodatkowe wpływy do budżetów gmin za 2018 rok wyniosłyby około 3.232.628.000,00 zł. Uwzględniając fakt, iż liczba mieszkańców Polski wynosi około 38 mln obywateli, na jednego mieszkańca byłoby to około 85,00 zł. Według tego kryterium dodatkowy wpływ np. dla budżetu Gminy Nasielsk (liczba ludności około 19.500 osób) wynosiłby **1.657.500,00 zł**. Natomiast trzymając się zapisów ww. ustawy należałoby ustalić kwotę podatku, którą odprowadzają do Urzędu Skarbowego mieszkańcy danej gminy (z informacji uzyskanej w Urzędzie Skarbowym w Nowym Dworze Mazowieckim system księgowy na to pozwala) i dopiero od tej kwoty naliczać należny gminie podatek zgodnie z udziałem. Takie zasady zmuszałyby władze gminy do aktywizowania mieszkańców tak, aby jak najwięcej podmiotów zamieszkałych na ich terenie zakładało działalność opodatkowaną tym podatkiem, a nie np. kartą podatkową.

Niniejszym zwracam się zatem o przeanalizowanie i rozważenie przedłożonej powyżej propozycji zwiększenia dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego na szczeblu gmin, a także o podjęcie w tym duchu działań legislacyjnych mających pozytywny wpływ na system finansowania samorządu terytorialnego. Dla rozwoju i przyszłości samorządu terytorialnego w naszym kraju są bowiem potrzebne nie doraźne, przypisane do konkretnych i najbardziej palących potrzeb działania, ale opracowanie i wdrożenie kompleksowych instrumentów finansowych o charakterze stałym.

Z poważaniem

BURMISTRZ

mgr Bogdan Ruskowski

Otrzymują:

1. Posłowie na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wybrani w okręgu wyborczym nr 20:
 - 1) Pan Mariusz Błaszczak – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
 - 2) Pani Dominika Chorosińska – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
 - 3) Pani Anita Czerwińska – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
 - 4) Pani Kinga Gajewska – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

- 5) Pan Jan Grabiec – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
 - 6) Pan Maciej Lasek – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
 - 7) Pan Dariusz Olszewski – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
 - 8) Pan Andrzej Rozenek – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
 - 9) Pan Zdzisław Szipera – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
 - 10) Pan Piotr Uściński – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
 - 11) Pan Paweł Zalewski – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
 - 12) Pani Bożena Żelazowska – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
2. Pani Jolanta Hibner – Senator Rzeczypospolitej Polskiej z okręgu wyborczego nr 40

Do wiadomości:

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej